

1

וַיָּבֹא עִמְלֶק וַיִּלְחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיִדִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
בְּחַר־לִנִּי אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בְּעִמְלֶק מִחַר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ
הַגְּבֻעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוָה כְּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה
לְהִלָּחֶם בְּעִמְלֶק וּמֹשֶׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה:

כ.י.ג. כ.י.ג.

וַיִּתְאַפֵּק הֶמָּן וַיָּבֹא אֶל־
בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא אֶת־אֶהֱבִיּוֹ וְאֶת־זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ: וַיִּסְפֹּר לָהֶם הֶמָּן אֶת־
קְבוּד עֲשָׂרוֹ וְרֵב בְּנָיו וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר נָדְלוּ הַמֶּלֶךְ וְאֶת־אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ עַל־
הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הֶמָּן אֶף לֹא־הִבִּיֵּאתָ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמַּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה כִּי אִם־אוֹתִי וְגַם־לְמַחֵר אָנֹכִי
יִקְרָאֵלָה עִם־הַמֶּלֶךְ: וְכָל־זֶה אֵינְנוּ שׂוֹה לִי בְּכָל־עַתָּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
יִרְאֶה אֶת־מֶרְדֵּכָי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ:

2

(ב) ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים. ז"א"ר הנינא
: סנסן ד' הן שפתתו באף ונאכדו באף. ואלו הן. נחשו. ושר האופים.
עדת קרה. והמן. הנחשו (נכאית נ) ויאמר אל האשה אף. שר האופים
סס מ) אף אני בהלומי. עדת קרה (נמדכטו) אף לא אל ארץ. המון (אסטרס)
אף לא הביאה אסתר:

מלכס רבנ כיושאר 10

ויבא עמלק וילחם עם ישראל
ברפידים, כי רפידים אותיות פרידים, ואותיות רף ידיים, והא
בהא תליא כי על ידי שני מיני פרידים אלו שנפרדו מאת ה'
ופירוד לבכות שביניהם באו לידי רפיון ידיים, ומטעם זה לא
היה לעם מים ברפידים לפי שרפו ידיהם מן התורה שנמשלה
למים על כן חסרו סתם מים, ולא נתנו להם מים כי אם בצור
בחורב מקום קבלת התורה.
כ.י.ג. כ.י.ג.

3

וַיִּלְכְּ אֶמֶר תְּמִיךְ וְאוֹרִיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נָסִיתוּ בְּמִטָּה תְּרִיבָהוּ
עַל־מִי מְרִיבָה: הָאֵמֶר לְאֶבְיָו וּלְאִמּוֹ לֹא רָאִיתוּ וְאֶת־אֲחִיו לֹא הִכִּיר
וְאֶת־בְּנָיו לֹא יָדַע כִּי שְׂמֵרוֹ אִמְרַתְךָ וּבְרִיתְךָ יִבְצְרוּ: יִרְוּ מִשְׁפָּטֶיךָ
לְיַעֲקֹב וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יִשִּׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאֶפְךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ:
אֵי בְּרַךְ יְהוָה חִילוֹ וּפְעַל יְדָיו תִּרְצָה מִחַץ מִתְּנִיבִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן־
יְקוּמוֹן:

4

אמר ר"ש סימנא דא אתמסר בידנא סימן זה נמסר בידינו, די בכל אתר דקאמרי
בכוונה ורעותא דלבא עובדא דקטרת שבכל מקום שאומרים בכונה וברצון
לב מעשה הקטרת, דלא שלטא מותנא בההוא אתר שאינו שולט דבו ומגפה
במקום ההוא, ולא יתוק ולא יהיה ניוזק אותו המקום, ולא יכלין שאר עמין
לשלטא על ההוא אתר ולא יכולים שאר האומות לשלוט על מקום ההוא.

5

ומר רבי שמעון מלה דא גזרה קיימא קמי קודשא בריך הוא דבר זה ברית
כרותה לפני הקב"ה, דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא דקטרת
כל מי שמתכוון בשכלו וקורא בכל יום את מעשה הקטרת, ישתזיב מכל מלין
ישין, וחרשין דעלמא ינצל מכל דברים רעים וכשפים שבעולם, ומכל פגעין
ישין, ומהרהורא בישא, ומדינא בישא ומותנא ומכל פגעים רעים ומהרהורים
עים ומדין רע ומדבר ומגפה, ולא יתוק כל ההוא יומא ולא יוזק כל היום ההוא,
לא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה שאין הסטרא אחרא יכול לשלוט עליו,
ויצטריך דיכוון ביה וצריך האדם שיכוון בה. כ.י.ג. כ.י.ג.

6

א"ר יצחק בן אליעזר תדע לך שנעשה המשכן וכל כליו
ושחט את הקרבנות והקריבו וערך על המזבח וסדר את השלחן ואת המנורה
ואת הכל ולא ירדה שכינה עד שהקריבו את הקטרת מגין דכתיב (ס"ה"ט ד')
עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמי. אמר הקב"ה בעולם הזה על
ידי קטרת הייתם מתכפרים ואף לעתיד לבא כן עילות מחים אעלה לך עם
קטרת אילים אעשה בקר עם עתורים סלה:

כ.י.ג. כ.י.ג.

7

מארבעה: היכי מתקני רבנן מידי דאתי
בה לידי סכנה והתניא לא יאכל אדם תרי
ולא ישתה תרי ולא יקנח תרי ולא יעשה
צרכיו תרי אמר רב נחמן אמר קרא (ט"ו פ"ל
שמורים ליל המשומר ובא מן המזיקין
רבא אמר כוס של ברכה מצטרף לטובה
ואינו מצטרף לרעה רבינא אמר ארבעה
כסי תקינו רבנן דרך חירות כל חד וחד
מצוה באפי נפשה הוא

מ' כסתי (כ) 7

8

כי סכנת הזוגות לפי שהם כח השניות וכל שני
רע דלכך לא נאמר כי טוב ציוס צ' גם גיהנס נכרל ציוס צ' וכל הימס שאינן זוגות הם כח הא'
והזוגות הם כח יוס צ' וע"כ ציוס ד' מארת חמר כתיב וניתן רשות למזיקין כליל ד' גס ציוס ו'
נמקלל אדם וארץ וז"ל לקמן בתרי קטלין כד' מוקינן כו' משוס דתרי הוא גוף השניות לכל
הד' אינו רק כח השניות

כ.י.ג. כ.י.ג.

כ.י.ג. כ.י.ג.

12

ואר יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה: ו
ויצר יהוה אלהים עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת ו
חיים רחי האדם לגפש תיה:

סוגת הראשית

סריחו היו מריחין ריח פיוס הקטורת
משנה ג' ע"א

21

קטרת, שלא
יאמר אדם קשה הוא הקטרת, על ידו מתו נדב
ואביהוא, ועל ידו נשרפו עדת קרח, ועל ידו
נצטרע עוזיהו, לכך כתב הקב"ה מעלה גדולה
בקטרת שניצלו ישראל על ידו, שנאמר ויקח
אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל וכו',
ללמדך שאין קטרת וארון הורגין אלא עונות
הורגין.

משנה ג' ע"א
קטרת

13

אמר רב זכורא בר מריה אמר רב 'כנין שמברכין על הריח שנאמר 'כל האדם
הנשמה תהלל יה איתו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ז'
ממנו הו"א איבר זה הריח

ביביות (משני)

14

וזה כל עצמי של חוש הריח: חלקיקים
דקים של עצמים רחוקים באים עמו במגע
ישיר. חוש הטעם והמישוש חש בעצמים על פי
מגע ישיר; חוש הראיה והשמיעה קילס רשמים מעצמים
רחוקים; ואילו חוש הריח ממוצע ביניהם: העצמים
רחוקים — כמו בחוש הראיה והשמיעה; אך חלקיקיהם
נוגעים באבר הריח — כמו בחוש המישוש והטעם.
משום כך אומרים "ריח" גם על הרגשה קלושה ביותר:
"מריח מים יפריח" (איוב יד, ט); "מרחוק ריח מלחכה"
(איוב לט, כה).

ויכח היש ס"א ע"ב

15

זשה מן התורה מנין כשגם הוא בשר המן מן התורה מנין המן העין
אחר מן התורה מנין 'ואנכי הסתר אסתיר כרדכי מן התורה מנין דכתיב זכור
כר דרוג *ומתרגמין מורא דביא:

22

בְּרִיחַ יִחַח אֶרְצָה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי מֵאֶרֶץ
אֲתָנְכֶם מִן־הַעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נִפְצַתֶם בָּם
וְקִדַּשְׁתִּי בְכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם: וַיִּדְעוּם כִּי־אֵנִי יְהוָה בְּהַבִּיאִי אֶתְכֶם מִן־
אֶרֶץ־אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לְתֵת אוֹתָהּ
לְאֲבוֹתֵיכֶם:

משנה ג' ע"א

16

(מט) זריח ניחוח. בענור סגלח ריח סקטורת סגלח לניחוח רוח לסיס
גרוס לנס חס יסיז נומן טלויל לחכס מן טעמים וכו':

משנה ג' ע"א
(מט)

23

כשכא לחקם בוריהו נתכנסו ליריהו' אומות
שנאמר (יהושע טז) ותעברו את חורון ותכואו אל יריחו וילהמל כנס
בעלי יריחו חמוריו וחפריו החתי וחכנעני וקנעניש החזי וחכוסני ואחן
אחם כורכם, וכי שבע אומות חיו בעלי יריחו: כח א"י שמואל בר נחמני
יריהו נגרא של איי אם נכבשת יריחו. מיד כל הארץ נכבשת לפיכך נתכנסו
לנחמ' ו' אומות.

משנה ג' ע"א
כה ע"א ע"ב

מכל תית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אליהאשה אף כיי
ב אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן: ותאמר האשה אליהנחש
ג מפרי עץ הגן נאכל: ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים
ד לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתו: ויאמר הנחש אליהאשה
ה לא ימות תמתו: כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו
ו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע: ותרא האשה כי טוב העץ
למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשפיל ותקח מפריו
ותאכל ותמן גם לאישה עמה ויאכל:

סוגת הראשית

17

יעלה ברוש ותחת הפרפר יעלה הרס חרת הנעצוץ תחת המן הרשע *שעשה עצמו ע"ו דכתיב 'ובכל
הנעצוצים ובכל הנהלולים יעלה ברוש זה מדני שנקרא ראש לכל הבשמים
ששם שנאמר 'ואתה קח לך בשמים ראש מן דרוג

ג' ע"א ע"ב

18

ויאמר יהוה אלימשה קח לך סמים לו
נטף וישתלת וקל בנה סמים ולבנה וכה בד בך יהיה: ועשית אתה לו
קטרת ריח מצשה רוקח ממלח טהור קדש: ושחקת ממנה הדק לו
ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש
קדשים תהיה לכם: והקטרת אשר תעשה במתכנתה לא תעשו לכם לו
קדש תהיה לך ליהוה: איש אשר יעשה כמות להרית בה ונקרת לח
מעמיו:

סוגת הראשית

24

אין העולם מתקיים
אלא על ריחא ועל דא תדס במוצאי שבת
ז' ע"א ע"ב

חלבנות, בשם
שריהו רע וקורין לו גלבנא, ומנאה הכתוב בין סימני הקטרת
ללמדנו שלא יקל בעינינו לצרף עמנו באגודת תעניותינו
ותסילוחינו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו:

ג' ע"א ע"ב

19

חדשי השנה כולם הם בחינת איברים שבראש, על כן
ראשי חדשים נקראים, תשרי גולגלתא, מרחשון כסלו
כ' אונים, טבת אבט [בין עינים, אדר חוטם, הן זמה
איברי הראש, והפה נשלם כמה שישראל מקדשין את
החדש כפיהם

סוגת הראשית